

METODOLOGIA

- Metoda: jakościowa
- Technika badawcza: FGI online (platforma ZOOM)
- Liczba sesji FGI online: 4
- Liczba respondentów / 1 sesja: 6
- Czas trwania sesji: 2 h
- Termin realizacji sesji FGI online:
24-25 listopada 2022 r.
- Metoda: ilościowa
- Technika badawcza: CATI
- Jednostka: mieszkańcy PL, 18+
- N = 1100
- Badanie ogólnopolskie
- Termin realizacji:
2-3 grudnia 2022 r.

Kryteria dla wszystkich grup: mix płci, wieku (21-65 lat), zawodów, wykształcenia, dochodu na członka gospodarstwa domowego.

- 1. «głuchy, niski dźwięk wydawany czasami przez ludzi i niektóre zwierzęta»**
- 2. «długotrwały niski dźwięk, podobny do wydawanego przez zwierzęta»**

Źródło: Słownik Języka Polskiego PWN

ПОМІСЬКА

AKTUALNE NASTROJE *pomruk*

40,4%

pozytywne

36,5%

53,9%

negatywne

58,0%

ocena sytuacji finansowej gospodarstwa domowego

pozytywnie - 40%

średnio/znośnie - 42,8%

negatywnie - 18,3%

Niepokój związany z wojną, inflacją. Obawa o przyszłość dzieci.

Zniknęły mocno manifestowane strach i panika – zarówno w sprawie wojny, jak i inflacji.

Spontanicznie nie pojawia się problem przetrwania zimy w kontekście obaw o dostawy energii i ciepła.

W tym roku inflacja jest 20%, w przyszłym roku będzie 30%. Bezrobocie będzie się zwiększało. Będą zwolnienia. Będzie dramat z cenami paliwa, węgla, gazu. Nie jesteśmy przygotowani na zieloną energię. | wyborcy KO

Polityka wraca do czasów PRL, żeby wszystko było państwowe. | wyborcy PL2050

Wizja nowych rządów jest przerażająca. Ale nowa władza przejmie państwo w ruinie, będzie ciąć koszty, będzie trzeba zacząć oszczędzać, zamiast rozdawać. Nastroje społeczne się zaostrzą. Ludzie wyjdą na ulicę. To będą zwykli ludzie, którzy są napasieni rozdawnictwem i nagle im to zostanie odebrane. | wyborcy Lewicy

Wybory prezydenckie zostały sfałszowane. | wyborcy Lewicy

POMRUK WOJNY.

„WOJNA JAK RELACJA Z MUNDIALU”

Obawiam się, że wojna
na Ukrainie może
dotrzeć do Polski.

54,4%

Uchodźcy z Ukrainy
mają w Polsce zbyt
dużo przywilejów.

51,4%

Ludzie przyzwyczaili
się do wojny.

Polska jest bezpieczna.

Normalizacja nastrojów
wobec uchodźców z
Ukrainy (jakościowa).

*Teraz nie będzie u nas wojny.
Ale prędzej czy później jakaś
wojna nas czeka (w perspektywie
10-20 lat), ponieważ jesteśmy na
drodze Rosji do Europy. |
wyborcy PiS*

*Zdarza się, że młodzież ukraińska
dewastuje huśtawki, nie
zachowują się kulturalnie. Ale
generalnie Ukraińcy są otwarci,
podejmują gorzej płatną pracę, są
w porządku. | wyborcy KO*

*To jest wojna kapitału z
systemem niedemokratycznym.
Źródło konfliktu jest za
oceanem. | wyborcy Lewicy*

*Incydent w Przewodowie wskazuje,
ze nie będzie u nas wojny. Nie ma
chęci do eskalacji problemu.
Paradoksalnie ta sytuacja
uspokoila. | wyborcy Lewicy*

POMRUK INFLACJI

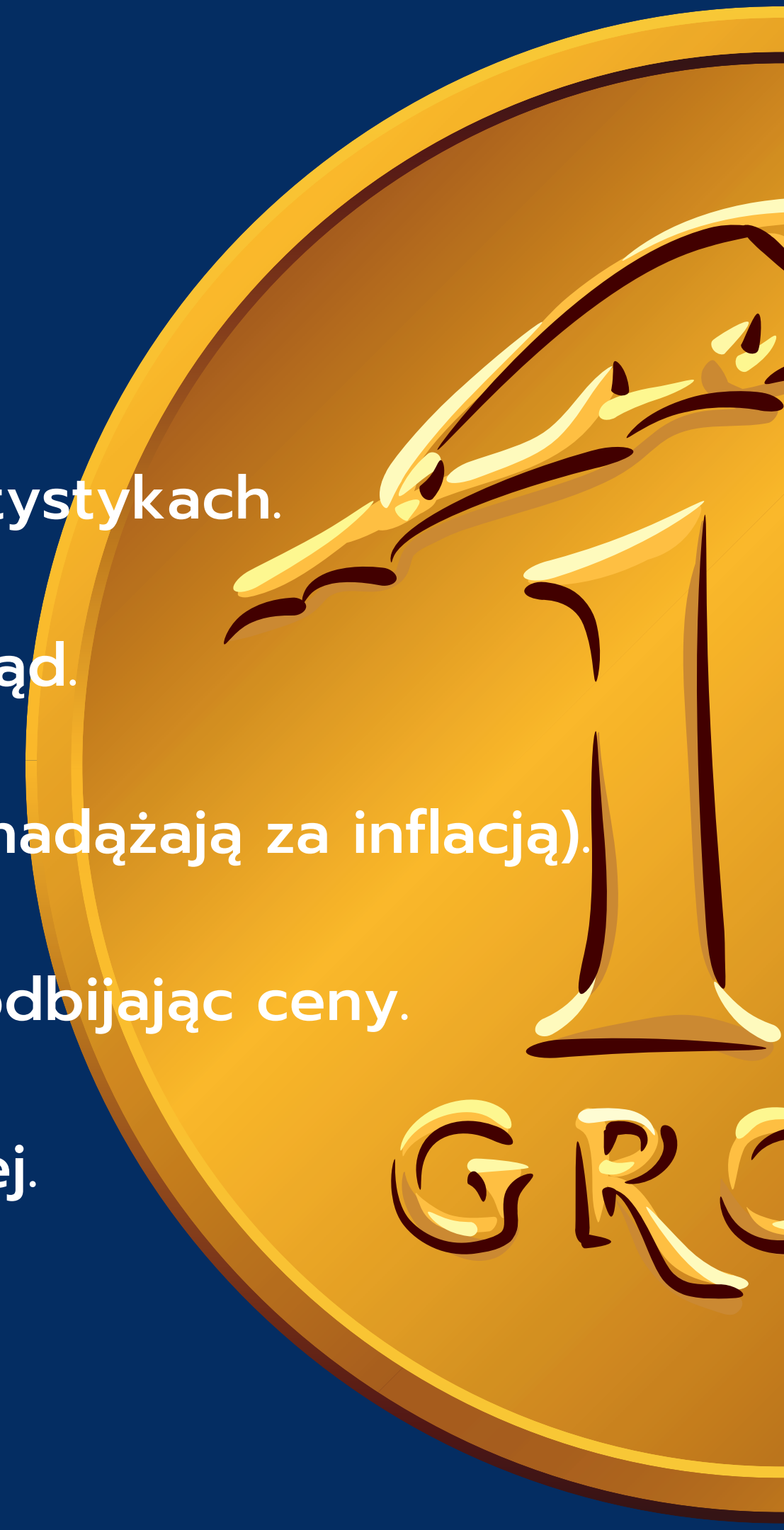
Powszechne odczucie większej inflacji niż w oficjalnych statystykach.

Powszechne odczucie, że za inflację odpowiedzialny jest rząd.

Powszechna dolegliwość realnego spadku płac (płace nie nadążają za inflacją).

Wątpliwości czy przedsiębiorcy nie korzystają na inflacji podbijając ceny.

Pomruk wojny, pandemii, rozdawnictwa, polityki monetarnej.

*Inflacja wynosi 50-100%
(budowlanka, artykuły spożywcze).
Za inflację odpowiada rząd. Złe
decyzje podejmowane przez cały
okres rządzenia. | wyborcy KO*

*Prowadzą politykę odwrotną do tego,
co robi Bank Centralny. Z jednej strony
podnoszenie stóp procentowych, a za
chwilę wprowadzenie wakacji
kredytowych. Poza rządem za inflację
odpowiada wojna i pandemia. |
wyborcy PL2050*

*Jeżeli ktoś ma zyski na inflacji, to niech
to będą firmy państwowe, które
odprowadzają podatki w Polsce (będą
pieniądze na zbrojenie, na utrzymanie
się). Skoro na całym świecie jest
inflacja, to niech skorzysta na tym
państwo. | wyborcy PiS*

*Za inflację odpowiada wojna,
Chiny i blokowanie portów przez
COVID. | wyborcy Lewicy*

POMRUK KRYZYSU ENERGETYCZNEGO (CORAZ SŁABSZY)

Obawiam się wysokości
rachunków za prąd w
przyszłym roku.

64,6%

Obawiam się kosztów
ogrzewania
domu/mieszkania tej zimy.

62,9%

Jakoś sobie poradzimy – ci,
co palą w piecu i ci, którzy
mają ciepło systemowe.

Obawy o wysokość
rachunków za prąd i
ogrzewanie.

Troska o osoby starsze,
samotne.

*Nie zrobiono nic, żeby były
alternatywne źródła energii. Nie ma
jak magazynować nadwyżek energii.
Mamy coraz gorsze relacje
międzynarodowe, więc nie idzie do
nas pomoc. | wyborcy KO*

*Polak sobie jakoś jeszcze poradzi,
pójdzie do lasu i wytnie drzewo,
ogrzeje się. Ale za wschodnią
granicą nie mają jak się ogrzać. To
jest dramat, którego nawet nie
jesteśmy świadomi. | wyborcy PiS*

*Miasta będą oszczędzać na oświetleniu
świątecznym. | wyborcy PL2050*

*Ustawa o zamrożeniu cen prądu –
trzeba złożyć wniosek do czerwca. Jak
można coś takiego zrobić ludziom?
Wszyscy chcą z tego skorzystać, więc
dlaczego jeszcze trzeba coś
wypełniać? | wyborcy KO*

POSTAWY KONSUMENCKIE – POMRUK BIEDY „WRÓCI WALKA O ETAT”

Muszę wybierać czy
zapłacę czynsz i
wszystkie rachunki, czy
kupię jedzenie.

11,5% (+3pp.)

Obawiam się utraty
mojej obecnej pracy.

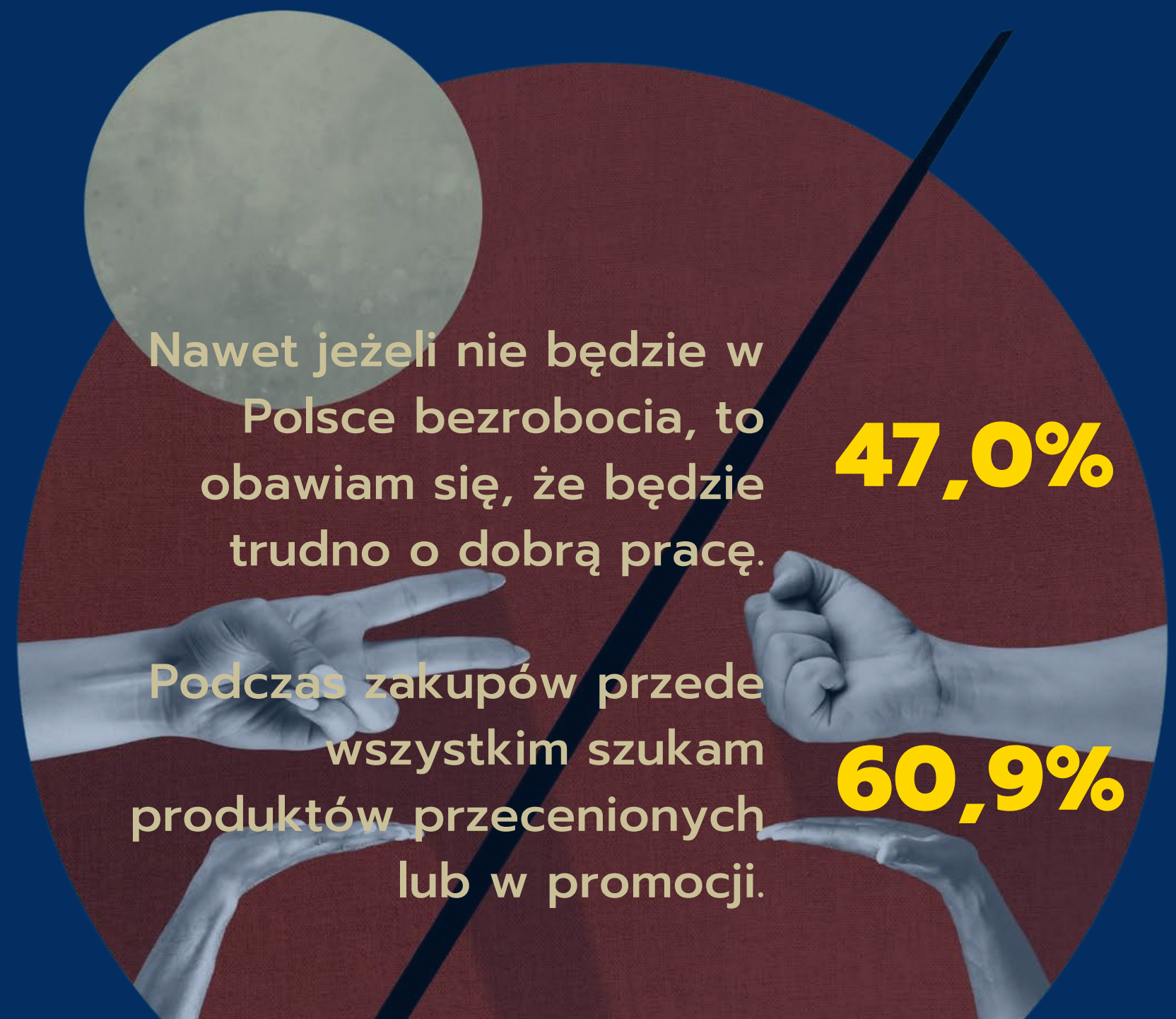
18,1% (+5pp.)

Nawet jeżeli nie będzie w
Polsce bezrobocia, to
obawiam się, że będzie
trudno o dobrą pracę.

47,0%

Podczas zakupów przede
wszystkim szukam
produktów przecenionych
lub w promocji.

60,9%

Nie ma osobistych obaw związanych z bezrobociem, ale zidentyfikowano lęk przed jej charakterem i warunkami.

Utrzymuje się lęk przed skutkami wzrostu cen (biedą), ale to wciąż POMRUK niż doświadczenie biedy.

Jak nie będzie pieniędzy, to trzeba będzie zmienić przyzwyczajenia i jakoś przetrwać – biedni wykazują większą skłonność/gotowość na adaptacji.

Adaptacja i kreatywna odpowiedź na złą się oceną pogarszającej się sytuacji wyzwala pozytywne emocje.

Lepiej kupić telefon teraz niż później – teraz są zasoby na jego zakup, który sprawi przyjemność (nagroda), ale jest wątpliwość (pomruk) czy te zasoby będą np. za rok.

**Święta Bożego
Narodzenia 2022 w
percepcji badanych**

Te Święta podobne do poprzednich, ale...

**...będziemy starali się być oszczędniejsi;
część z Polaków będzie przygnębiona rządami PiS;
część z Polaków odetchnie, bo ta pandemia już za nami.**

Dla tych, którzy przewidują skromniejsze Święta, najważniejszy jest rodzinny charakter wigilii oraz szansa na zejście ze ścieżki konsumpcjonizmu.

Nigdy nie było na bogato i nie będzie. Będzie skromniej, ale będzie typowo rodzinnie, nacisk na domową atmosferę, a nie na prezenty. Prezenty nie będą hojne. Może jest to okazja, żeby zatrzymać pęd konsumpcji. | wyborcy PiS

Nastrój będzie słabszy. Nie będzie nastroju optymistycznego, tylko ponury. Święta też będą krótsze, to tylko weekend. | wyborcy KO

Polacy podchodzą do Świąt na zasadzie postaw się, a zastaw się. W rodzinach się losują, jeden prezent na jedną osobę, ustalona symboliczna kwota. | wyborcy PL2050

W sklepach widać cały czas szat zakupowy. Święta będą na poziomie postaw się, a zastaw się. | wyborcy Lewicy

ŚWIĘTA W LICZBACH

Średnio Polacy wydadzą: **1235,25** zł (spadek o 3 proc. r/r)

30 proc. deklaruje, że wyda więcej niż rok temu

41 proc. tyle samo, co rok temu

26 proc. mniej w zeszłym roku

Więcej niż rok temu wydamy na prezenty - **754,19** zł (wzrost o 11 proc. r/r).

Mniej wydamy na jedzenie – głównie dlatego, że będziemy bardziej racjonalnie planować zakupy spożywcze.

DRUGA

CZĘŚĆ BADANIA

**Tematy indukowane:
bezpieczeństwo,
LGBT+, Kościół,
JPII, suwerenność
i wybory**

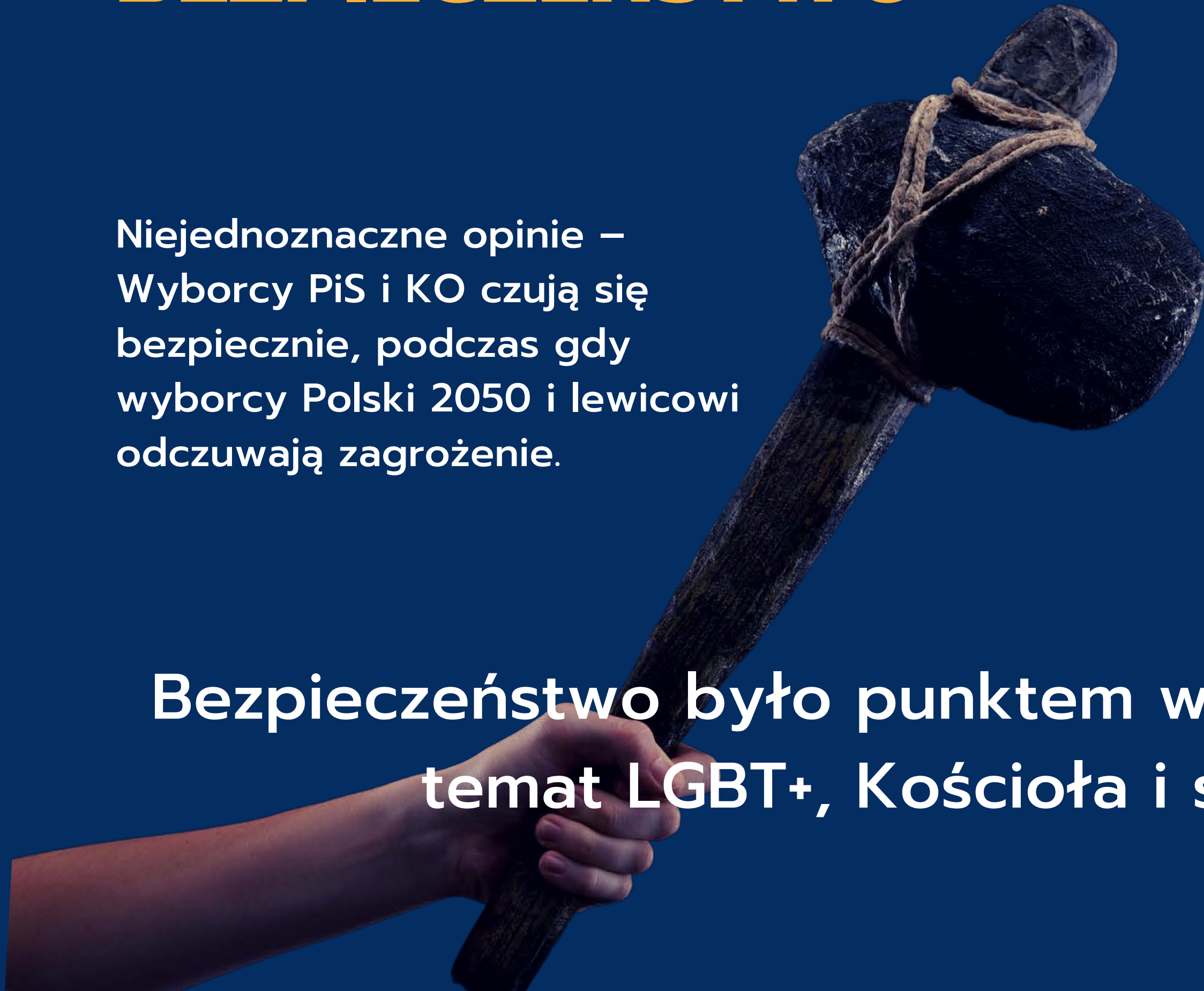
BEZPIECZEŃSTWO

Niejednoznaczne opinie –
Wyborcy PiS i KO czują się
bezpiecznie, podczas gdy
wyborcy Polski 2050 i lewicowi
odczuwają zagrożenie.

Zagrożenie identyfikowane jest z:

- atakami na kobiety
- atakami na mniejszości (LGBT)
- agresją ze strony przeciwników
politycznych (polaryzacja)

Bezpieczeństwo było punktem wejścia do rozmowy na
temat LGBT+, Kościoła i suwerenności.

LGBT+ „TO IDZIE ZA DALEKO”

Widać wyraźną różnicę w podejściu do miejsca seksualności czy mniejszości seksualnych pomiędzy konserwatywną częścią społeczeństwa, a jego resztą. Nie ma akceptacji dla wyjścia tabu seksualności poza dom kontra przekazanie kompetencji wychowania seksualnego państwu (szkole). Nie ma podziału, jeżeli chodzi o akceptację dla związków jedнопłciowych, ale jest różnica w pozycjonowaniu ich obecności w przestrzeni publicznej. Temat transseksualności mocno różnicuje konserwatystów i pozostałe grupy, ale wejście w szczegółową dyskusję ujawnia bardziej subtelne różnice w podejściu do omawianego problemu.

KOŚCIÓŁ – „KOŚCIÓŁ MA SWOJE ZA USZAMI”

**Kościół spełnia
pozytywną rolę w Polsce**

tak

35,6%

nie

57,2%

Konserwatyści – nawet jeżeli bronią kościoła, to słabo i tylko wytykając mu błędy:

- tolerowanie pedofilii (bezsprzeczne);
- kwestię infiltracji przez SB.

Mimo to pozostaje dla nich ważny. Dla reszty badanych grup kościół stanowi część przeszłości, instytucję upolitycznioną, ale mimo wszystko potrzebną, zaspokajającą potrzeby części społeczeństwa.

*Pełni dzisiaj rolę chłopca do bicia.
Jak coś się dzieje złego w kościele, to od
razu to jest wielkie przestępstwo.
Kościół ma swoje za uszami, ale każda
instytucja ma swoje za uszami. | wyborcy
PiS*

*Kościół jest wypełnieniem próżni
społecznej. Co zrobić, żeby kościół
przekształcić w pozytywną wspólnotę,
która zapewnia wspólnotowość?
Może większa kontrola państwa nad
seminariami? | wyborcy Lewicy*

*Państwo w państwie. Kościół robi swoją
politykę. Podłości wewnątrz kościoła to
inna sprawa. Kościół powinien być
opodatkowany. | wyborcy KO*

*Kościół to PiS. Kościół zrezygnował ze mnie,
a nie ja z Kościoła. Jestem osobą wierzącą i
mam nadzieję, że Kościół się zreformuje.
Pogłębia się upadek Kościoła. Zawiódł
papież i jego postawa wobec wojny. |
wyborcy PL2050*

*Polska się ochrzciła, bo inaczej Dobrawa nie wpuściłaby Mieszka do łóżka („więc
motywacją do chrztu Polski była chęć wydymania Dobrawki”). | wyborcy Lewicy*

JAN PAWEŁ II – „TO BYŁ CHŁOP Z JAJAMI”

	tak	nie
Jan Paweł II jest dla mnie autorytetem	58,7%	38,7%

Ocena JP II nie jest jednoznaczna:

- wyborcy PiS bezkrytycznie bronią pamięci papieża,
- dla wyborców KO i Hołowni to autorytet Schrödingera – jednocześnie upadły i wielki.

Gdyby mój przyjaciel był w to zamieszany, to czy ja bym miał na niego donieść? | wyborcy PiS

1 IBRiS 21, 3-7

Autorytet, który huknął o glebę. Słabo to wyszło. Dowody są oczywiste, wiedział o wszystkim, co działo się w kościele. | wyborcy KO

Zatrzymał reformatorskie ruchy dotyczące roli kobiet w Kościele. JP II nie widział człowieka w kobiecie, tylko eteryczny byt (może dlatego, że umarła mu matka). | wyborcy PL2050

Ale też w czasach PRL pełnił ważną rolę, nawoływał naród do wolności. | wyborcy KO

SUWERENNOŚĆ OBYWATELI KONTRA SUWERENNOŚĆ PAŃSTWA

Wyraźna różnica w percepcji suwerenności między punktem odniesienia:

- w grupach KO i Lewicy punktem odniesienia jest obywatel,
- w grupach PL2050 i PiS państwo.

Dla grupy PiS i PL2050 to suwerenność państwa przeszkoda w akceptacji projektu federalizacji Europy - „W Unii musimy umieć być sobą”.

W grupach Koalicji Obywatelskiej i Lewicy obserwujemy postawy, które dają podstawy do stwierdzenia, że są gotowi na proces federalizacji, nawet odrzucenie państwa narodowego i stworzenie paneuropejskiego organizmu państwowego i społeczeństwa europejskiego.

Polska jest teraz krajem w pełni suwerennym.

tak

58,1%

nie

32,9%

Polska powinna przyjąć walutę euro w miejsce złotego.

29,4%

64,0%

*Polska dzisiaj nie jest suwerenna.
Pytanie czy dzisiaj jakikolwiek kraj
może być suwerenny, jak przynależy
do pewnych struktur. | wyborcy PiS*

*Polacy nigdy nie byli tak wolni jak
są teraz. Możliwość podróżowania,
kształcenia się, podejmowania
pracy gdzie się chce. Gdyby nie
rząd, to byśmy byli jeszcze bardziej
wolni. | wyborcy KO*

*W zglobalizowanym świecie nie można
być suwerennym. Dajmy sobie spokój z
tą suwerennością. To jest XIX wiek.
Gorszym parametrem niż suwerenność
jest jeszcze patriotyzm. | wyborcy Lewicy*

*Polska nie jest suwerenna –
nadwiślański protektorat Watykanu.
Pod względem politycznym i
gospodarczym Polska jest
suwerenna. | wyborcy PL2050*

WYBORY

Jestem pewien, że następne wybory do Sejmu mogą być sfałszowane.

Nie ma sensu głosować w wyborach, które mogą być sfałszowane.

Obawy o sfałszowane wybory – obawa o przegrane wybory. (INSIGHT: Nie warto iść na sfałszowane wybory.)

Postać Donalda Tuska dystansuje PL2050 i Lewicę.

Wyborcy KO zdecydowani, ale o swoim wyborze mówią ze smutkiem, beznadzieją.

PiS wciąż mocno bezalternatywny dla swoich obecnych i potencjalnych wyborców.

Wyborcy PiS wycofują się z obserwacji rzeczywistości (lepiej nie oglądać tv, odciąć się od tego wszystkiego).

**DO ZOBACZENIA
ZA 3 MIESIĄCE**

